Debreczen 1897. XXIV. évfolyam 134. sz. Csütörtök, junius 10.

Előfizetési árak:
Egész évre 10.— frt
Félévre 5.— „
Negyedévre 2.50 „
Egy hóra 1.— „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Főpiacz, a városházzal szemben.

Hirdetések:
Egy hasábos petit soronkint 5 krjával számíttatnak.

M. KIR. EGYETEMI KÖNYVTÁR

Lesz-e obstrukczió?

Debreczen, junius 10.

Ugyanazok a magyar ellenzéki politikusok; a kik vérben forgó szemekkel szoktak ellenezni mindent, ami legtávolabbról is osztrák vagy német izü, mostanában az osztrák németek harczmodorához folyamodtak a magyar parlamentben. Nem mintha az osztrák-németek találták volna föl az obstrukczió kétélü fegyverét. Hiszen alkalmazták azt már nálunk is több-kevesebb sikerrel; hogy csak két példát emlitsünk: a véderővita és a Szapáry-féle közigazgatási reformjavaslat idejében. De szó, a mi szó: ha májusban a Reichsrath németjei nem csinálnak obstrukcziót, ha nekik nem sikerül lehetetlenné tenni az osztrák képviselőház tanácskozásait, akkor a mi szélsőbali magyarjainknak bizonyára eszük ágába sem jut ahhoz az utolsó fegyverhez nyulni. Látták, hogy Bánffy báró táborán ki nem fognak se gunynyal, se szépen csengő szóval, se cselfogással. Érezték, hogy az ellenzéki nimbus kiveszőben van, a szabadelvü kormánynak és pártjának tekintélye pedig egyre növekszik. Elkeseredésükben tehát mi telhetett tőlük más, mint az agyonbeszélés, a terrorizálás, az obstrukczió — szándéka.

Minden más esetben, amikor valamely ellenzék akár minálunk, akár egyebütt erre a kétségbeesett taktikára vetemedett, a siker sokkal nagyobb reményével és a belesülés sokkal kissebb veszélyével tehette ezt, mint jelenleg a magyar oppoziczió. Ma a kormánypárt oly erős, hogy semmiféle ellenzéki furfang, vagy erőszakoskodás nem tudja egy pillanatra se megingatni. Erős a párt nem csak számszerint, hanem belső tartalomban és népszerüségben is. Különösen a szabadelvüpárt jelen népszerüségével jó lesz idejekorán számolniok a rakonczátlankodóknak. A sokat szidott 16 §. ellen tudtunkkal még egyetlen egy törvényhatóság vagy politikai testület sem irt föl az országgyüléshez. Senkisem látja benne a sajtószabadságnak, ennek a pártkülönbség nélkül minden magyar által féltékenyen őrzött nemzeti kincsnek megsértését. — Mindenki szükségét érzi ellenben annak, hogy a magánbecsületet bizonyos lapocskáknak a sajtó szabadsággal visszaélő tulkapásai ellen meg kell védelmezni. Ha a tisztességes sajtót megóvjuk attól, hogy a közönség egy kalap alá ne vonja őt az egyéni becsületben gázoló egyes zuglapokkal, akkor a zsurnalisztika tekintélyét emeltük, ami bizonyára sohasem lehet ártalmára a sajtószabadságnak. A 16 §. ellen irányult hajszának tehát semmi népszerü alapja nincsen. Az obstruálók mögött jelen esetben nem áll senki, a kire támaszkodhatnának.

A Bánffy-kormány egyre kapja az ország minden vidékéről az üdvözlő iratokat ama nemzeti vivmány alkalmából, mely a tisztnevelési törvényjavaslatokban le van téve. Megvagyunk győződve, hogy az ország közvéleménye époly impozáns módon fog ellene tiltakozni, ha az ellenzék megmarad obstruáló szándéka mellett. De nem hihetjük, hogy ezt a szerencsétlen szándékát idejekorán meg ne másitaná, látván, hogy a magyar nemzet tulnyomó többségének a haszontalan vaklárma s a parlamenti botrány nem köll, és tudatára ébredve annak, hogy Bánffy báró nem az az ember, aki egy országos nagy többség élén állva, kemény visszatorlás nélkül hagyná a kisebbség terrorizáló féktelenkedéseit.

= **Az obstrukczió.** Mint a M—g. irja Bánffy Dezső báró miniszterelnököt holnapután föl fogja keresni a függetlenségi párt egy deputácziája és ***hivatalosan tudomására fogja hozni az obstrukcziót.*** Be fogja jelenteni a miniszterelnöknek a küldöttség azt is, hogy ha a 16. §-t el nem ejti, az obstrukcziót első sorban kifogják terjeszteni a katonai javaslatokra,

TÁRCZA.

A nevetésről és sirásról.

Irta: **Drumár János.**

Az emberi természet különös sajátságában rejlik, hogy figyelmünket csak oly jelenségek szokták megragadni, melyek ritkábban fordulnak elő s az ily ritkábban észlelt jelenségeknek rendszerint nagyobb érdekességet szoktunk tulajdonitani, kiváncsiságunkat nagyobb mérvben költi fel, mint a köznapi életnek megszokott s néha a legérdekesebb kérdéseket képező mozzanata. Bizton állithatjuk, hogy a szives olvasó csodálkozva szemléli egy nap- vagy holdsötétedés beálltát, siet oda, hova a kiváncsiság egy csoport nézőt gyüjtött össze és élénken tudakozódik a felől, mi történt ott, hogy történt? de aligha kérdezte még, hogy mi okozza azt a különös állapotot, melyet nevetésnek, sirásnak nevezünk? Pedig e kérdésre az élettan igen érdekes feleletet ad.

Az emberi szervezet igen érzékeny gépezet, melyet részben az akaratunk alá rendelt ideg- és izomrendszer, — részint az életmüszerek saját, önálló müködése hajt. Akaratunk idézi elő a járást, a mozgást, — de akaratunktól független az emésztés folyamata, a sziv, a tüdő, a belek stb. müködése. Ezeken kivül van még egy motor, mely a szervezet és akaratunk bizonyos egyesüléséből származik: ezek a reflex-mozgások. Ilyen pl. a csuklás, a köhögés, az ásitás, a nevetés, a sirás, a tüsszentés. Ezek tehát rokonjelenségek s bármily különösnek tetszik is a kijelentés — ugyanazon motivumokon alapszanak s csak eredményeikben térnek el egymástól.

A test, vagy mondjuk lelkünk mindennemü kül-behatásnak van kitéve. — Testi érzékeinkre hat pl. a csiklandozás, ütés, vágás. Előbbi kellemes, utóbbi fájdalmas érzetet kelt. Szellemünkre ép igy hat s kellemes érzetet kelt az élez, fájdalmasat a bánat, a gyász, Mindezen behatások a gyorsan közlekedő idegrendszer segitségével az idegrendszer központjába, az agyba vitetnek, hol erre a megfelelő érzet, illetve érzelem támad. Köznyelven nem igen szoktunk megkülönböztetést tenni a két simptoma közt s egyszerüen *érzés*-t mondtunk, holott a phyzikai behatások érzetet, az erkölcsi, a lélekre ható tényezők érzelmeket keltenek. Az ismeretes dolog és magyarázatra nem szorul, hogy az **érzet** látszólag a test azon részében támad, melyet a külbehatás közvetlenül érintett. A tüszúrást, a foghuzást azon a helyen érezzük, amelyet az erőszak ért, pedig maga az érzet nem ott, hanem az agyban támad, de minthogy az idegek mindaddig, mig a sértett testrészen a normalis állapot helyre nem áll — az agyhoz szakadatlanul vezetik a kapott hatást, ezért úgy tűnik fel előttünk, mintha a fájdalom, vagy kéj érzete magán a testrészen támadna. Hasonló csalódásba esünk az **érzelem** nyilvánulása helyének megfigyelése alkalmával. Az érzelem keletkezését a szivben szoktuk érezni s innen ered ama laikus vélemény, hogy az érzelem a szivben támad. Pedig nem úgy van. A mit a szivben érezünk, az az eredeti behatásnak csak közvetett eredménye és szülőoka a reflexmozgásoknak, melyek közé mint már előbb emlitettük, a sirás és nevetés is tartozik.

Ne vegyék zokon a poeták s egyéb idealis lelkek, hogy a sziv uralmát ily sivár tudákossággal akarjuk aláaknázni, de az igazság szolgálatában el kell ismernünk hogy bár a nevetést és sirást a sziv idézi elő, de ezt csak az agytól nyert kényszerhelyzetéből kifolyólag, a saját fenyegett életmüködésének megmentése érdekében cselekszik s ennélfogva egy egészséges normalis egyén kedélyvilágában a sziv csak másodrangu szerepet játszik.

Figyeljük meg azon jelenségek legkisebb mozzanatait is, melyeket a bennünket ért nagy öröm vagy fájdalom nyilvánulása közben tapasztalhatunk s akkor

mert a függetlenségi pártnak olyan tiszti akadémiára, a hol az ifjakat a Gott erhalteért tanitják lelkesedni (!) semmi szüksége nincs. Bejelentik továbbá a miniszterelnöknek, hogy a legszélesebb obstrukcióval fogják megtámadni az időközben szintén napirendre kerülő czukor prémiumról szóló törvényjavaslatot, melynek pedig tudvalevőleg aug. hó 1-ére szentesitve kellene lenni. Ennél a javaslatnál, ha a 16. §. el nem ejtetik, a képviselőház közjogi ellenzéke valóságos kiegyezési vitát fog csinálni, melynek folyamán napirendre hozza a vámszövetséget, a nemzeti bank és a kvóta kérdésének ügyét is.

—

Országgyülés. A képviselőház tegnap jégbehütött tanácskozó teremben folytatta a bünvádi perrendtartás életbeléptetéséről szóló javaslat tárgyalását. Tegnap müködött először a háznak uj hüsitő motorgépe, melyet az obsrukcziós kilátásokra való tekintettel rendelt meg a figyelmes elnök, ugy hogy egész szibériai temperatura uralkodott a teremben a mikor *Illyés* Bálint pathetikus hangon elszavalta beszédét a javaslat ellen. A következő szónok *Sághy* Gyula volt ugyancsak a javaslat ellen. Utána *Molnár* Béla kelt védelmére a javaslatnak, bizonyitva, hogy a tisztességes sajtónak a 16-ik szakasztól nincs miért félnie, a reklámhajhászó zsurnalisztika pedig a védelmezésre nem méltó. *Rátkay* László majd *Marsovszky* Endre szólott azután a javaslat ellen. Az ülés végén *Justh* Gyula az orfeumok német szini előadásai miatt interpellált. *Mócsy* Antal pedig a változatosság kedvéért azuttal a gyülekezési és szólás szabadság állitólagos megsértése tárgyában interpellálta meg a belügyminisztert.

Husfogyasztó szövetkezet

meg a hus árak ilmitálása.

Debreczen, junius 10.

Előre is kijelentem, hogy határozottan elitélem a helybeli mészárosok azon törekvését, hogy a sertésvész folytán sokaknak a sertés hustól való idegenkedését, ennek megdrágulását, a csirke, liba, rucza és hasonló élelmi husáraknak az év ezen szakában való drágaságát felhasználva, rendes fogyasztó közönségüket megsarczolják azzal, hogy a husárát egyszerre akár 10 akár 27%-al felszöktetik. Ezzel csak az iparhatóság figyelmét vonták magukra. És hisszük is, hogy a törvény és szabályrendeletek keretén belül fog a hatóság módot találni akként intézkedni, hogy a hus elárusitás jövőre nehány ember monopoliuma ne lehessen.

Annál inkább elitélendő ezen eljárás, mert éppen most aratás előtt mikor legnagyobb a huskereslet és legkevesebb a pénz, kisérteltetett meg ez a steigerolás, annélkül, hogy a marhaár felemelkedéssel ez indokolható lenne.

De nem tartjuk lehetőnek a helyes megoldást, és a husárak lejebb szállitását a husfogyasztási szövetkezet létesitése által, mert sok példa áll előttünk, a melyekből láttuk azt, hogy a szövetkezetek nagyon rövid életüek voltak, legtöbbször veszteséggel végződtek, nagyon gyakran husnélkül maradtak a tagok, többször a gyanusitások özönét zuditották a vezetőkre, és jó hust mégsem kaptak állandóan a fogyasztók.

A szövetkezetnél a vágó marha beszerzése sokkal több nehézséggel jár mint az egyeseknél, mert a folytonos ellenőrzési költségek a husárát felszöktetik. Ha rossz a vétel a bevásárlókra hárul a felelősség, vagy nagyobb mennyiségben kell beszerezni a marhát, akkor elő állhat az az eset, hogy egy egyszerü száj és köröm fájás, vagy egyéb járványos betegség fellépésével zár alá vétetik az egész állomány és ennek heteken keresztül való hizlaló táplálása felemészti az egész nyereséget. Sőt még reá kell az üzletre fizetni, vagy fel kell szöktetni a husárát, és akkor ott vagyunk a hol voltunk; vagy kisebb állomány szereztetik be és ekkor rohamosabb husfogyasztás esetén a drága használati marhát kell megvásárolni hamarosan oly árban, ahogy adják.

A suly meghatározásával, a bőr és csont értékesités ellenőrzésével annyi baj, és vesződség jár, hogy arra csekély fizetéssel megbizható ember alig vállalkozik. Ha pedig az ellenőrző közegek nem megbizhatók, ezt a szövetkezeti pénztár érzi majd meg.

A sok gazda, a ki a kezelésbe bele szól; a sok kritikus, aki azt tételezi folyton fel, hogy más kapja a jobb hust: megszökteti, a leghüségesebb odaadóbb igazgatót is.

A pénzkezelésre tágteret nem lehet nyitni, a vásárló kéz megkötésével pedig a a legjobb vételek szalasztatnak el; a folytonos gyülésezést minden értékesitésért, nem birják ki a részvényesek.

Még mindenütt, ahol csak létesült a szövetkezet, ha csak nem volt a csekélyebb létszámu katonaság ellátásával combinálva a huselárusitás, mindenütt, csak egy-két évre terjedő életü volt és sokaknak sok kelllemetlenséget okozott a leszámolás.

A hus piacz véleményem szerint csakis az idegen hus behozatalának megkönnyitésével, szigoru, hatóságilag meg határozott árak megállapitásával, a legszigorubb állat-orvos rendőri szabályok életbeléptetésével és foganatositásával szabályozható és tehető olcsóbbá.

Debreczen is a nagy városok mintájára az idegen husnak a város területén való árusitását engedélyezte, ebből kiindulólag hisszük mi helyesen megoldhatónak ezen felette fontos kérdést és pedig akként, ha a városi hatóság a város különböző helyein jégtartókkal felszerelt huselárusitó csarnokokat állit fel, hogy a megmaradt hust ne legyenek kénytelenek a vidéki elárusitók az itteni mészárosoknak potom áron elvesztegetni és ilyenek hiánya elveszi a kedvöket a hus szállitásától.

A próbavétel és próbavágásra vonatkozó tanácsi határozatot csak helyeselni tudjuk, az idő azonban oly rövid a jelentéstételre, hogy ezen idő alatt a hus egységes árát meghatározni nagyon nehéz, mert a vágómarha ára az év különböző szakában erősebb hullámzásoknak van kitéve, de örömmel üdvözöljük a határozatot, már csak azért is, hogy a lakosság érdekében látjuk, hogy a tanács hivatásához méltóan komolyan foglalkozik ezen kérdés megoldásához vezető helyes ut megválasztásával.

F.

---

nyilvánvalóvá lesz, hogy a fiziologia a sirás és nevetés lefolyását helyesen magyarázza a következőkben:

Az agyvelő fészke minden tudatnak, képzetnek, érzetnek és érzelemnek. Ide vitetnek villámgyorsasággal az érzékeink által felfogott behatások, itt feldolgoztatnak s ugyancsak villámgyorsasággal közöltetik az utasitás azon testrészünkkel, mely ezen utasitást végrehajtani hivatva van. Ez az agyvelő rendes, szabályos müködése. Ezen ténykedése közben az agyvelő rohamos, váratlan behatásnak kitéve nincs. Mert mialatt szemlélünk, mialatt beszélünk, mialatt olvasunk, a külbehatás egyenletes erővel ér az agyhoz s a rendes kerékvágásból nem zökkenti ki. De ha hirtelen, váratlanul rohamosan éri az agyvelöt valamely külerőszak, mint pl. egy csattanósan végződő élez, melynek kimenetelére a gondolkodó agy nem volt elkészülve, vagy valamelyes erős testi, vagy lelki fájdalom, melynek bekövetkeztét az agy épen nem várta avagy annak ereje nagyobb mérvben zudul a szervekre, mint a minőnek számittatott, akkor az agy normalis müködése meg van bontva s a véghetlen finom szerkezetben zavarok lépnek fel.

Ezen pházisban az agyvelőt behálózó hajszáledények görcsszerü állapotba mennek át, melynek következtében az agyban tartózkodó jelentékeny vértömeg visszaszoritatik s az agy tevékenysége egy vagy több pillanatig megbénúl; ezen hadicsel által az agy szerkezete meg nem mentve, mert a pihenés, a megbénulás rövid ideje alatt saját életerejéből erőt gyüjt a további müködéshez, de annál nagyobb veszedelem fenyegeti a szivet, hová az agyból kiszorított vértömeg rohamosan alázúdúl. A szív kamrái hirtelen megtelnek vérrel, mely fölösleget a szív nem tudja rögtön elosztani. Már most, ha az illető nagyon sangvinikus, avagy különben is szivbajban szenved — ezen vértódulásnak veszedelmes következményei lehetnek. De az ép szervezetü embernél könnyen segit magán a szív. A mint a vértömeg megrohanta, a szív hamarosan körülnéz szövetséges után, — melynek segélyével az agy árulásával megdaczolhatna. Könnyü neki, ott a tüdő — a kivel a szívnek mindig jó lábon kell állania. Ez nem is habozik a segitségre sietéssel s teszi azt olyan formán, hogy önmagából rohamosan kilök minden levegőt s ez által tért enged a szivnek, hogy megduzzadt testét veszedelem nélkül szétterpeszthesse. Nos kedves olvasó, a tüdő által ily rohamosan ki-kilökött levegő, ez nem más mint a hangos hahotázás, nem más mint a heves zokogás jelensége. Mialatt a szív túl van terhelve, azalatt apró rohamokban lökjük ki tüdőnkből a levegőt, ez alatt az agyvelő müködése ismét visszatér rendes medrébe, a szív ismét visszaküldi a reátukmált vérfelesleget, még pedig oly rohamosan, hogy az előbb elsápadt arcz egyszerre elpirul, a szív összehuzódik rendes méretére s ekkor a tüdő ismét tele szívja magát levegővel. Ezt a levegőbeszivást is igen kényelmesen észlelhetjük. Ez az, midőn az egészséges kaczagás után hosszan fellélekzünk, meg az, midőn a hosszantartó zokogás után az ugynevezett utózokogás áll be, midőn a levegőt apró rohamokban visszaszívjuk.

A mint tehát látni méltóztatik, a sirás és nevetés nem egyéb, mint a vérrel feleslegesen telt szívnek a megüresedő tüdő által gyakorolt nyomás utján való szabályozása, ez az öntudatos életmüködés, mely a mi életszerveinket a mechanikai gépezetektől megkülönbözteti, mert a miként azt bizonyára tudni méltóztatnak, a leghatalmasabb gépezetet is képes megállitani a fogaskerekek közé szorult idegen tárgy, mig ellenben a szív, a tüdő az ilyen zavarokat, melyek müködését megakasztanák sommás uton tudja orvosolni.

A fentebbi példa azon esetről szól, midőn a behatás nagyon heves. A nevetésnek és sirásnak alsóbb fokai is vannak, minő pl. a mosoly kiséretében megjelenő rövid felnevetés, vagy a csekélyebb mérvü fájdalomnál jelentkező felsziszszenés, sóhaj, melyek mindannyian az itt közölt okokra vezethetők vissza.

Azért tehát nagyon helytelenül teszszük azt, ha valakit megrovunk azért,

A magyar katonai nevelő intézetek.

— junius 9.

A Fejérváry báró honvédelmi miniszter által a képviselőház elé terjesztett törvényjavaslat értelmében ujonnan felállitandó magyar katonai nevelő intézetek felállításának tervével foglalkozik most főképen a honvédelmi miniszterium.

Az uj katonai nevelő intézetek elhelyezésének kérdését kellett első sorban eldönteni és ez okból a honvédelmi miniszter több magasrangu tisztet bizott meg a kombinációkba vett városok helyi viszonyainak tanulmányozásával.

A megbizott tisztek jelentései alapján a honvédelmi miniszter elhatározta, hogy a honvéd-főreáliskolát Sopronban, a két honvéd hadapród-iskolát pedig Nagyváradon és Pécsen fogják feállitani.

A honvédhadapród iskolák teljesen a cs. és kir. gyalogsági hadapród-iskolák mintájára lesznek felállitva. A tandij is egyenlő lesz a nevezett intézetekben előirt iskolapénzzel. Ez intézkedés azonban megnehezitené a szegényebb polgárok fiai részére a felvételt, minthogy az évi 150 frtnyi iskolapénzt a szegényebb sorsuak fizetni képtelenek volnának. Azért a honvédelmi miniszter felhivást fog intézni a városokhoz és megyékhez, melyben felszólitja őket, hogy tegyenek alapitványokat a szegényebb állampolgárok fiai számára.

*

A honvéd nevelőintézetek növendékeinek egyenruhái a közös hadsereg nevelőintézetei növendékeinek egyenruháival egyenlők lesznek, a fegyverzet és a felszerelés pedig teljesen hasonló lesz.

A honvéd főreáliskola növendékei egyenruházata sötétszürke pantaló vörös paszománttal, sötétkék (vagy sötétszürke) attila vörös zsinórzattal, zubbony hasonló szinben, a hadapród-tiszthelyettesek számára előirt-sapka, csákó egyszerü sávval.

A kitüntetési jelvény ugyanolyan marad, mint a tisztképző tanfolyamban.

A Ludovika-akadémia növendékei hasonló egyenruhát kapnak arany kitüntetéssel.

A hadapródiskola növendékei kék (szürke) pantalót, vörös paszománttal, sötétkék attilát és zubbonyt vörös zsinórzattal, csákót egyszerü sávval és hadapródtiszt helyettesekével egyenlő sapkát viselnek.

A kitüntetés, a honvéd főreáliskola növendékeinek kitüntetésével egyenlő.

A betöltött gyakorló iskolai tanitói állás.

— Egy tanitó észrevételei a böszörményi kirohanásra. —

Debreczen, junius 10.

Dobó Sándor, a Hajdu-Böszörményben megjelenő *„Tanitók Lapjának“* — szerkesztője, nincs megelégedve a gyakorlóiskolai tanitói állás betöltésével s egyéni érzelmeinek egy keserü s a mellett szerfölött tapintatlan czikkben adott kifejezést lapjában, A müvelt olvasóközönség bizonyára kevésbé értékeli a Dobó ur vegyes érzelmeinek ily mérvü megnyilatkozását, talán épen mert két oly erkölcsi testület, mint a tiszántuli ev. ref. egyházkerület s a debreczeni ev. ref. tanitóképezde tanári kara ellen lép föl vádakkal azokban. De mert lapjában a rideg kritikán tul azóta is napirenden tartja az ügyet, sőt nem átallja a gyakorló iskola megválasztott tanitóját is abba belevoni, kénytelen vagyok nehány megjegyzést füzni amaz álokoskodáshoz, melyek hivatva volnának megtéveszteni a magyar ev. ref tanitóság ama tagjait, a kik csupán a Tanitók Lapja utján ismerhetik az ügyek állását a jelzett választásból kifolyólag.

A Tanitók Lapjában megjelent első czikkben Dobó ur, miután jobbra-balra üti-veri az elibe került hivatalos köröket, keserüen panaszkodik, hogy a jelölőbizottság (az ev. ref. tanitóképezdei tanári kar) *„konyháján“* nem mentek keresztül saját *„tipjei“* : Vincze József földesi és Simon Károly hadházi kartársaim s e mellett megdöbbenve constatálja, hogy a tanitóság oly kiváló *„vezérei“*, mint Csurka István és Lévay (!... ?) kizárattak a pályázatból, vagy a dicstelen bukást előre látva, nem is pályáztak.

Tudvalevő tényképen emlitem, hogy annak idején 26 pályázó közül az egyházkerület bölcsessége Kiss György hajdu-szoboszlói igazgató tanitót hivta el a gyakorló iskola vezetésére.

Dobó ur szerint az egész választás előre kicsinált dolog, összeköttetések s protegálások müve volt, ily módon akarván a tanitóképezdei tanári kar egy csomó embert felültetni S midőn igy kiönti keserveit, sir és jajong az ev. ref. tanitóság vezéreinek elestén s vigasztalja őket, hogy ha elestek is, nemcsak magok buktak, hanem valamenyi ev. ref. tanitó velük együtt.

Szerény véleményem szerint a tanitóképezdei tanári kart mindenekelőtt illetékesebbnek tartom a jelölést illetőleg mint Dobó urat a Tanitók Lapjával. Mert a tanári kar, a mely a gyakorlati paedagógiának nevel, nemcsak az okmányok, hanem a tapasztalat elvén és alapján birált és jelölt.

Nem oszthatom tehát s velem együtt számosan nem osztják Dobó urnak azt a véleményét, hogy a gyakorlóiskolai tanitói állása okvetlen *„vezér“*t kellett volna beültetni. Különbeu is a fentebb elsoroltakon kivül Dobó Sándor ur oly sok *vezért* sorolt föl egy lélegzetvételre, hogy én mint ev. ref. tanitó, méltán megdöbbentem azon, mikép eshetik az, hogy hosszu évek során valamennyi paedagogiai lapot és lexicont olvasva a dicső vezéreknek egész halmazát nemismerem s kételkedve kell megállanom s levenni kalapom pl. Csurka István tanitótársam *„vezéri“* minősége előtt!....

Méltán kérdezhetem Dobó urtól hogy a sok *vezér* közül melyik hát az igazi?

Mert egy van közöttük igazi vezér.

Nem *vezér* kellett a debreczeni tanitóképezde gyakorló iskolájához, hanem egy komoly munkás, feltünés nélkül szorgalmatosan dolgozni tudó tanitó, a kitől láthassák a leendő tanitók, hogy és miképen kell a gyermek lelkéhez jutni, szóval mi a tanitás s hogyan kell tanitani módszerrel, — ne pedig azt tanulják, hogy kell polemizálásokkal, gyüléseken, üléseken mondott dikcziókkal kivivni a *vezéri* czimet!...

Ugy vélem, hogy az egyházkerület vezetősége s a tanári kar helyesebben cselekedett akkor, midőn ily szempontból fogja föl a dolgot s kijelölt öt olyan egyént, akiket a pályázók közül arra legérdemesebbeknek látott.

---

hogy folyton nevet vagy mindig siránkozik. Ennek elnyomása az illetőnek nem áll tehetségében s ha nagy akaraterővel a kitöréseket el is tudja nyomni, a miatt a szervezetnek keserüen kell bünhődnie, mert a szervezet beléletének erőszakos korlátozása nem marad hátrányos következmény nélkül.

A sirást rendszerint könnyzápor kiséri, de nem feltétlenül. A könnymirigyek egészen függetlenek a szív és tüdő müködésétől. A könnyet a megháborgatott agy sajtolja szemünkbe de nem a zavar első pházisában, hanem már akkor, midőn az egyensúly helyreáll. Azért jelenik meg a könny a jóizü nevetés után, azért erednek meg a bánkódónak könnyei csak akkor, midőn a rossz hir által okozott nagyerejü zavar már elmúlt. Azt szoktuk mondani, hogy a könny felolvasztja a fájdalmat s enyhülést ad. De nem igy van. Mikor a könnyezés megindúl, akkor az illető már megtalálta az enyhülést, akkor az agy már visszatért rendes müködéséhez, akkor már veszélytől nem kell tartani, legalább olyantól nem, mely az agyat érhetné. Mert a váratlan nagy öröm és fájdalom első pillanatnyi benyomása teljesen érzék nélkül marad. Akkor az agy meg van bénulva s ezáltal érzékeink használhatlan, holt eszközök s igy a zavar ezen pillanataiban könny nem is jelentkezhetik. De igenis jelentkezhetik akkor is, midőn sem a sirás, sem a nevetés állapota be nem áll. Gyenge idegzetüek, fáradt szemmel birók minden látszólagos ok nélkül is könnyeznek, sőt az ideges egyének szemeiben mindig megjelenik a könny a lelkesedés pillanataiban, már pedig ennek semmi köze a síráshoz vagy a nevetéshez. Fokozott gerjedelem, jelesen az elfojtott düh is könnyet sajtol szemünkbe.

Tehát nagyon téves hiedelem az, hogy a könnyezés kizárólag a fájdalom jellege. A nagy, a heves fájdalomnak nincsenek könnyei, amint azt a szálló ige is mondja.

Ezekből most már analógiát vonhatunk a kedélyállapot, a hangulat egyéb pházisait illetőleg is.

Ha a kitörő öröm és zokogó fájdalom, mint a kedélyvilág két ellentétes sarkpontja a szív és tüdő kölcsönös egymásra hatásának phyzikai jelenségei által képeztetnek, ebből önként következik, hogy a kedélyhangulat egyéb árnyalatait is e két tényező összehatásában kell keresnünk. E szerint tehát a szív és tüdő nemcsak azt a fontos feladatot teljesitik, melyet nekik az élettan kiszab, de működésük közben szabályozzák, jobban mondva előidézik hangulatunkat is. Csakhogy a köznapi élet ezer és ezer eshetőségein kivül egy hatalmas tényezővel is kell számolnunk, mint olyannal, melynek behatása kedélyvilágunkat uralja. Ez az időjárás. A tudományos megfigyelés kétségbevonhatlanul megállapitá, hogy a levegő depressiójában történő változás nyomról-nyomra követhető s mindig ugyanazon eredményt mutató, élesen határolt metamorphozist idéz elő kedélyvilágunkban. Innen van az hogy a borongós őszi idő a romantikára tesz hajlandóvá, igy magyarázható az, hogy a tavaszi verőfény oly feles számban termi meg a lelkesedő fűzfapoétákat.

S ha ez ugy van, akkor ezen körülménynyel számot kellene vetnünk életünk fontosabb mozzanatainál, a miként erről nemrég a Természettudományi Közlöny hasábjain értekezett egy szaktudós. E szerint olyankor, midőn az időjárás bennünket kedvezőtlenül folyásol be, nem volna szabad végtárgyalásokat tartani, midőn a védő ügyvéd nem képes egész szellemi erejét kifejteni védencze érdekében, midőn a biró itélete a normalis állapotból kizökkentett szervezet hátrányát megérzi, nem volna szabad vizsgákat tartani, mert a tanár izgatott a tanitvány pedig szórakozott, nem volna szabad eljegyzéseket kötni, mert a felek szabad elhatározása és tiszta itélkező tehetsége befolyásolva van.

E kérdés érdekessége mellett gyakorlati fontossággal bir s bizonyára egyik tétele leend azon kérdéseknek, melyek megoldására a közel jövő küszöbön álló százada van hivatva.

Megengedem, hogy Vincze József és Simon Károly kartársaim is méltóan betölthették volna azt a diszes helyet, de *azért* küzdeni egy választás ellen, mert bizonyos pályázók nem jelöltettek vagy épen kisebbségben maradtak, nem okszerü s felesleges munka is, mert hisz a választás egyházi törvényeink értelmében szabályosan folyt le.

Ohajtottuk és szerettük reményleni, hogy ugy Vincze, mint Simon urak jelöltessenek, de ugy látszik, hogy sem a Tanitók Lapjának érdemes *vezérszerkesztője*, Dobó Sándor ur, sem Sinka Sándor ur, aki a Dobó ur lapjában a Kiss György megválasztását a tanitóság jelesei megaláztatásána tartja és mondja, — nem érvényesitették illetékes helyen befolyásukat ez irányban. Pedig talán Sinka Lajos ur lett volna erre a leghivatottabb, mint az ev. ref. tanitóság orsz. egyesületének közbecsülésben álló elnöke ; — ha ugyan az ilyen dologba való beleavatkozásnak barátja.

Nagyon sok tanitótársam és igy Dobó ur is meg van akadva a *vezéri* czimmel.

Mindenesetre kell, hogy 3000 tanitó közül kiemelkedjenek a mindennapiság mértéke alul azok, a kik kiváló szellemi tulajdonaiknál fogva hivatva vannak irányt adni a vezetésben és az eszmék harczában. De ahhoz, hogy valaki *vezér* legyen, nem elégséges az, hogy az illető egy-két jó vagy rossz tankönyvet irjon s a neve rajta figuráljon ; nem elégséges hivatkozni eddig elért sikereinkre, — a melyeket mások nem akarnak látni ; — nem elégségesek a vezéri czim kivivására az olyan *levelezések* sem, mint a milyet két és fél évvel előbb épen a Dobó ur tollából Báró Bánffy Dezsőnéhez czimezve, a tanitóság nevében — de megbizása nélkül — olvastunk, a mely levél azonban nem érte el a kellő hatást sem fönt, sem lent.

A reánk bizott kötelességek elvégezésében legyünk vezérek s nem a kicsinykedésekben!

Mindezeket azért tartottam szükségesnek elmondani, mert a gyakorlóiskolait tanitói állásra megválasztott Kiss György kartársam, midőn pályázati kérvényét benyujtotta, a vezéri állásra való jelöltséget nem tartotta fönn magának.

Végül még meg kell emlékeznem Gerecz Károly sárospataki tanitótársamról is, a ki a Dobó ur lapjának legközelebbi számában mint volt pályázó, buslakodván összetört szép reményein, kijelenti, hogy : „ilyen gyözelemnek árán becsület szavára mondja, nem fogadta volna el a gyakorló iskolai tanitói állást !“ Különben rendkivül sajnálja, hogy nem jöhetett „*közénk.*“

Kedélyes öreg bátyám ! Jobb lett volna, ha ezt irta volna Dobó urhoz : „Becsületszavamra mondom, hogy ha tudtam volna, hogy még nem is jelölnek, nem pályáztam volna ! . . .“

Békesség legyen nekünk !

(B.)

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 **órakor csak** esetleg **hétfőn** később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára irni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12 és d. u. 2—5 óráig tartatnak. Az igtató, kiadó-hivatal s az irattár a feleknek felvilágositásokat ád hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt ; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Népkönyvtár az árok-utczai leányiskolában Nyitva van minden szerdán és szombaton d. e. 11—12 óráig.

A Széchenyi-egyesület „Otthon“-a Kereskedelmi akadémia palotájában.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra között, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyüjtőszekrényből a beadványok kivétetnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órakor, ünnepnapokon d. e. 11 órakor.

Famunkatanitás. A kézügyesitő egyesület főreáliskolai mühelyében d. u. 2—4 óráig Kedden előkészitő csoport. Szerdán és pénteken haladó csoport.

—

— **Egyházkerületi főjegyző választás.** Tisztelt laptársunk tegnap nagyon is recsegős hangon megfujta a harczi riadót, sorompóba szólitván minden független érzelmü presbiteriumát a tiszántuli egyházkerületnek, hogy senki másra, csak a testestül-lelkestül függetlenségi és 48-as párti *Dicsőfi* József debreczeni lelkészre szavazzanak, a tiszántuli egyházkerület főjegyzője választásánál. Mi is elismerjük, hogy Dicsőfi József tudós lelkipásztor és kiváló hitszónok s az ő egyéni jeles tulajdonságai előtt magunk is tisztelettel hajlunk meg ; — de azért épen nem háborodhatik fel a *Debreczen* a felett, ha a kerület gyülekezetei az egyházi élet terén kimagasló férfiak között válogatnak és találnak mást is, akit hasonlóképen méltónak ismernek arra, hogy a diszes főjegyzői tisztet ő reá bizzák. És mi ugy tudjuk, hogy *Zsigmond* Sándor, a h.-szoboszlói „aranyszáju papot“, a több mint százezer lelket számláló alsó-szabolcs-hajdu-vidéki nagy egyházmegye érdemes esperesét, más akkor kiszemelte egy igen tekintélyes értekezlet a főjegyzőségre, amikor még a *Debreczennek* nem volt meg a maga saját jelöltje. Az meg, hogy Zsigmond Sándor *visszautasitotta volna a jelöltséget, nem egyéb ismert kortes fogásnál*, amelynek nem fognak felülni a kerület érdekeit szivükön viselő gyülekezetek.

— **Schlauch az autonomiai választásokról.** A kath. autonomiai kongresszus ügyében a választók összeirására határnapul junius hó 24-dike van kitüzve és ezzel megindultak a congresszusi választások előmunkálatai. E rendkivül fontos alkalomból Schlauch Lőrincz bibornok püspök pünkösd napján körlevelet intézett papságához, és egyuttal közölte a választási eljárásra vonatkozó utasitást. A körlevél hangja ismét fényesen beigazolja a bibornok püspöknek modern, higgadt gondolkodását midőn ezt mondja :

„Csak ennyit hozok röviden emlékezetbe s ajánlok megszivlelésül Krisztusban kedvelt Papságomnak, hogy tapaszlásból is mondhatom, hogy az egyházunkra s hazánkra roppant fontosságu nagy kérdés helyes elintézhetése főrban függ attól, hogy minő, szóval és tettben, az életben, hithü, higgadt, okos tagjai lesznek a szervező kongresszusnak ? És mint egyházunk minden ügye, ez is első sorban a tanitó egyház okos buzgóságát kivánja.“

Az egyházmegye *két világi képviselőt* választ. Debreczen választási központja Nagyvárad leend. A debreczeni róm. kath. lelkészi hivatal is legközelebb intézkedni fog a választás megejthetése tárgyában.

— **Késő virágzás.** Hiába mindég igaz marad az a nóta, hogy kétszer is nyit az ákáczfa virága, ezt fényesen beigazolta Nagy Sándor a Báró Podmaniczky Géza házmestere, 1848-iki honvédőrmester, aki Kossuth Lajosnak is menekülésben kisérője volt. Szive, amely a hazaszeretettől dobogott most ujból tüzet fogott és 80. éves kora daczára beleszeretett özv. Szabó Károlyné 75 éves fehérhaju asszonyságba. Az összeillő pár f. hó 9-én kötött házasságot ; az ismerősök és jó barátok jó kivánataikkal elárasztották az öreges ifju párt, mi is tartós boldogságot s azt kivánjuk, hogy még sok évekig ne ismerkedjék meg Szent Péterrel a más világi kollegájával.

— **Váczi János kitüntetése.** Ő Felsége a király legfelsőbb elismerését fejezte ki *Váczi* János, a debreczeni gazdasági egylet elnöke, mint az ezredéves országos kiállitás debreczeni kerületi bizottsága alelnökének a kiállitás sikere körül szerzett érdemeiért.

— **Tisztujitó közgyülés.** A debreczeni pénzügyi tisztviselők kuglizó egylete e hó 13-án azaz vasárnap délután 4 órakor tartja meg tisztujitó közgyülését a postaépületben levő kerthelyiségében. Az elnökség lapunk utján is felhivja a tagokat, hogy a közgyülésen minél nagyobb számban jelenjenek meg.

— **Templom alapkő letétel.** A h.-sámsoni ev. ref. egyház hivei, kik a mult hó 8-án siratták el kedvelt lelkipásztorukat, Bészler Imrét a gyász napjai után csakhamar örömünnepet ültek. Ekkor tették le nevezetesen ujonnan épülő szép és nagy templomuk alapkövét. Ezzel a hivek régi vágya teljesült be ; miért is a mily általános, épen oly őszinte volt a hálaadás, a melylyel áldoztak Istenöknek, a ki őket mind idáig segitette. A *Tóth* István debreczeni épitész terve szerint, Katona Mihály érmihályfalvai vállalkozó által 27,205 forintért felépitendő templom létrehozása körül kiváló elismerés illeti meg *Debreczen városát*, a mely százezer téglát ajándékozott a nemes czélra ; továbbá a debreczeni egyházmegyei közgyülést, a mely a h.-sámsoni egyház czéljaira tett „Goda alap“-nak tizenegyezer forintra felszaporodott kamatát a templomépitésre visszafizetés nélkül felhasználtatni megengedte ; végül és főleg a helyes vezetés alatt müködő presbiteriumot és egyháztagokat, a kik a még hiányzó 15 ezer forintot kölcsönképen felvették, annak lefizetését magokra vállalták. Nyilvánosan is méltó elismeréssel kell megemlékezni ez alkalomból *László* Gyula helyettes lelkészről, *Ethey* János községi jegyzőről, *Budaházy* László birtokosról és K. *Kiss* Pál János egyházi jegyzőről, a kik a szent ügy szellemi és erkölcsi sikere érdekében, aztán a fáradhatatlan *Gödény* Ferencz főgondnokról és *Hamza* László gondnoktársáról, e kik meg e nemes eszme kiviteléhez megkivántató anyagi eszközök és módok megszerzése körül, másoknak is követendő példák gyanánt, kitartó hüséggel munkálkodtak. Az impozánsnak igérkező épület alapzatába a helyettes lelkész, a gondnokok, a községi előljáróság és presbiterium tagjai, a tanitók és a vezetésök alatt lévő összes növendékek s az egyes gyülekezeti tagok is mindnyájan tettek le egy-egy téglát, jelmondatok s áldó fohászok kiséretében, a mely lélekemelő ünnepségnek kezdetén hálaadó esdő imádságot mondott, végén pedig hatásos evangyéliomi tartalmu alkalmi beszédet tartott László Gyula helyettes lelkész. A gyülekezet a XC. zsoltár éneklése után, hitben, szeretetben, reménységben erősbödve, nagy lelki örvendezéssel oszlott szét.

— **A végeladások korlátozása.** A gombamódra szaporodó végeladások a szolid kereskedelemre nagy hátránynyal járnak. A kereskedelemügyi miniszter ezen a bajon segitendő, most rendeletet intézett valamennyi törvényhatósághoz és

a kamarákhoz. Ebben, tekintettel arra, hogy ismételten panaszok merültek fel a közönséget tömeges vásárlásra ingerlő módon folytatott végeladások és árverések nagy száma miatt, felhivja az elsőfoku iparhatóságokat, hogy a végeladások engedélyezésére irányuló kérvények érdemére nézve ***az illetékes kereskedelmi és iparkamara véleményét minden esetben előzetesen hallgassák meg*** s az engedély kiadása vagy megtagadása iránt e vélemény alapján határozzanak, anélkül természetesen, hogy e tájékoztató vélemény a szabad mérlegezést megkötné. Ez intézkedést a miniszter azért látta szükségesnek, mert a kamarák inkább vannak abban a helyzetben, hogy a kereskedelmi és versenyi viszonyokat és az engedélykérő üzleti megbizhatóságát megitélhessék.

— **A próba husvágás.** A husár puhatolására kiküldött bizottság Körner Adolf tanácsnok elnöklete mellett tegnap tartott értekezletén megbizta az elnökséget, hogy vásároljon a vásáron vagy azonkivül egy hizott és egy fél hizott marhát és annak levágatásához a bizottság tagjait hivja meg, hogy ekként a puhatoló eljárás megindítható legyen. Rég lehetett az, hogy a husárakat a hatóságnak kelljen limitálnia, a mihez különben az 1884. évi XVII. t. cz. 53. szakasza és a kereskedelemügyi miniszter 1887-dik évi 29920 sz. rendelete alapján teljes joga van, hogy megóvhassa a fogyasztóközönséget a mészárosok tulkapásaitól.

— **A tanári körből.** A debreczeni tanári kör f. hó 12-én, szombaton délután 5 órakor tartja az ev. ref. kollegium kis tanácstermében évzáró gyülését, a melyre a kör. t. tagjait ez uton is meghivja — az elnökség.

— **Az ev. ref. tanitók országos egyesülete** tegnap értekezletet tartott Hajdu-Böszörményben, *Sinka* Lajos krassói tanitó elnöklete alatt. Több fontos ügyet tárgyaltak, igy a tanterv reviziót, a ref. tanitóság jogos kivánságait, az állami tanitóknak az országos egyesületből való kiválását, a korpótlékokat. Elhatározták, hogy a Dobó Sándor által szerkesztett „Tanitók Lapjá"-t az egyesület megveszi s azt ezután mint hivatalos lapot *Csurka* István főszerkesztő vezetés mellett *Debreczenben* fogja megjentetni. Az értekezletről bővebben csak holnap elékezhetünk meg.

— **Az Auerégők utánzata.** Azok a debreczeni vendéglősök és kávések, akik jóhiszemüleg utánzott Auerégőket vásároltak és üzleteikben használtak, megkapták már a debreczeni kir. járásbiróság itéletét, mely őket e szabadalomsértés kihágása miatt az utánzatok használatától különbeni 600 korona pénzbüntetés terhe alatt eltiltja. A hibájukon kivül igy károsultakat azonban az Auer czég kárpótolta azzal, hogy a szabadalmozott gyártmányok árát jun. 1-től kezdve *leszállitotta*.

— **Katonáink őszi nagygyakorlatai.** A cs. és kir. 7. hadtest parancsnokságától leérkezett porogramm szerint az idei őszi nagy fegyvergyakorlatok a következő időben és helyeken fognak megtartatni: A 39. gyalogezred augusztus 10-től 25-ig Nagyvárad környékén tartja ezredgyakorlatait. Aug. 26-án kezdődnek ugyanott a dandárgyakorlatok s 28-án az egész dandár Pankota és Nagyvárad környékére massirozik. Ott szept 2-án az egész hadosztály együtt lesz s tovább megy Radna-Lippa környékére, ahol szept. 9-től kezdve már az egész hadtest összpontositva lesz ott s a gyakorlatok 15-én végződnek. Szeptember 16. és 17-én történik a hazautazás. A 15. huszárezred nálunk állomásozó százada junius közepe táján megy el Nagylakra, ahol ezredben tart gyakorlatokat. Aug. 1-én Nagy-Kikindára mennek s aug. 7-ig az aradi 3. huszárezreddel dandárgyakorlatokat végeznek, aztán be lesznek osztva a gyalogságsoz. A 2. honvédhuszár-ezred julius hó 10-től 27-ig Nagy-Károly környékén fogja dandárgyakorlatait végezni.

— **Az utadó zárszámadás.** Debreczen város utadó pénztárának 1895—1896. évi zárszámadása mától fogva 15 napi közszemlére van kitéve a polgármesteri hivatalnál.

— **Az uj gazdasági tanintézet.** A Debreczenben épitendő uj gazdasági tanintézet és a vele kapcsolatban felállitandó kisérleti telepek ügyében keletkezett emlékiratokat a földmivelésügyi miniszter véleményezés végett leküldötte a város közönségének. Arról van ugyanis szó, hogy a jelenlegi szük iskolaépületet megfelelőbb uj épülettel cseréljék ki s ezt különféle kisérleti telepekkel szereljék fel.

— **A m. á. v. altisztjeinek köre.** A Magyar államvasut altisztjei julius 4-én a gépjavitó mühely telepén nyári mulatságot rendeznek egy altiszti kör alapitására.

— **Hol együnk rákot?** Én nem azt tartom, amit Coquelin a hires franczia szavaló, hogy a rákot külön szobában szokás megenni rendesen, hanem biztosan állithatom hogy a legkitünőbb rákot a Német András vendéglőjében szolgálják ki. Tegnap este az étlap keretére nagy betükkel volt kiirva: *Rák 20 kr.* Mintha csak vidra lett volna az ősapám, ugy szeretem a rákot. — Pinczér, rákot! Kis vártatva hoz 5 db. gyönyörü nagy darabot; alig tért a tányérra. Fizettem 20 krt. Ma miután ily ritka szép rákot már hosszu ideje nem láttam, kérdeztem a vendéglőst, hol vette ezt a gyönyörü olcsó rákot? — Azt a tegnap esti ötöt tetszik gondolni? — Igen! mondom én. — Azt tévedésből tetszett megenni, mert az szóló rák volt és darabja husz krajczár; az étlapiró tévedett. — Tableaux! A rák kitünő volt és olcsó.

— **Hatszázforintos ösztöndij.** A debreczeni első takarékpénztár fennállása ötvenedik évfordulója emlékére létesitett közmüvelődési alap kamataiból ez évben fogja kiadni a legelső ösztöndijat, amely hatszáz forintból áll, s amelyet egészben vagy részben debreczeni, hajdumegyei vagy más magyarországi illetőségü olyan szegénysorsu növendékek kaphatnak meg, akik magukat a kereskedelmi téren, vagy a művészetek és tudományok valamely ágában, avagy ipari szakban akarják hajlamaiknak megfelelőleg kiképezni. A pénzintézet igazgatósága lapunk közelebbi számában tette közzé a pályázati hirdetményt. Bővebb felvilágositások a takarékpénztár igazgatóságánál szerezhetők.

— **Az iparos ifjuság** önképző egylete e hó 13-án — vasárnap — az egylet n.-hatvan-utczai kert helyiségében verseny kuglizást rendez, melyre az egylet tagjai ez uton is figyelmeztetnek.

Táviratok.

— *A Debreczeni Ellenőr* saját tudósitójától —

Az üzleti titkok feltárása ellen.

Budapest, junius 10. A statisztikai hivatal rendezéséről szóló javaslat 11. §-a olyan kényszert ró a kereskedőkre és a vállalatokra, hogy azok kénytelenek volnának üzleti titkaikat is elárulni. Ez a §. nagy visszatetszést szült és Chorin ma a ház folyosóján nyiltan megmondotta Dániel Ernő bárónak, hogy ezt a §-t képtelenségnek tartja és tehát megszavazni nem fogja. Dániel b. és Chorin között heves szóváltás támadt erre, amit aztán a szabadelvüpárt jelen volt tagjai simitottak el, hogy tulságosan élessé ne váljék. — Chorin megjegyzése azonban annyira visszatükrözi a közhangulatot, hogy a sérelmes szakaszt valószinüleg teljesen elfogják ejteni.

Az obstrukczió.

Budapest, junius 10. Az ellenzék tudva azt, hogy a czukoradóról szóló törvényjavaslatnak augusztus 1-én életbe kell lépnie, elhatározta, hogy a 16. §. elejtését azzal fogja Bánffynál kierőszakolni hogy a czukoradóról és a szeszcontingentálásról szóló törvényjavaslatokat nem fogja megszavaztatni engedni, ami a kormányt kétségkivül kinos helyzetbe juttatná. Az ellenzék ezt szombaton fogja közölni a miniszterelnökkel, amikor báró Bánffy Kolozsvárról hazaérkezik.

Az uj honvédnevelő intézet.

Sopron, junius 10. A honvédelemügyi miniszter már értesitette a város törvényhatóságát, hogy a honvédnevelő intézet részére kiszemelt terület rajzát készittesse el.

Véres kardpárbaj.

Jászberény, junius 10. Tegnap Halasy Tibor honvéd huszárhadnagy és Hajdu Mihály orvosnövendék, a jászberényi kaszárnyában véres kardpárbajt vivtak. — Mindjárt az első összecsapásnál Hajdu oly sulyos vágást kapott fejére és a karjára, hogy eszméletlenül összeesett. A felek nem békültek.

Felrobbant hajó.

Fiume, junius 10. A „Mária" 500 tonnás görög hajó magyar petroleum gyárakból ezernyolczszáz hordó benzint szállitott Londonba. A benzin utközbeo *felrobbant*. A hajó elpusztult, de a személyzet szerencsére megmenekült.

A nádudvari piros pünkösd.

— Uj adatok a hétfői zavargáshoz. —

Debreczen, junius 10.

A nádudvari véres szoczialis zavargásról a következő ujabb értesüléseket kaptuk:

A vizsgálat eddigi eredménye mindenekben megerősiti a zavargásról kedden közölt tudósitásunkat; megerősiti azt is, hogy sem *Nábráczky* István főszolgabiró, sem a csendőrök nem provokálták a tömeget. Ellenkezőleg a legkörültekintőbb és legóvatosabb módon kerülték, hogy a népet inzultálják s mindent elkövettek a zajongó csoportok szétoszlatására.

A tettlegességet, a csendőrök bántalmazását akkor kezdették, a mikor a községházával szemben fekvő laktanyáról át jött a négy lovascsendőr, hogy a három debreczeni lázitó szoczialistát visszatolonczolják. Még az utczán jártak, amidőn tégladarabokkal kezdték dobálni őket; egy *Baranyi* Sándor nevü ember pedig megfogta az egyik csendőr lábát s le akarta huzni a lóról. A csendőr se volt rest, a kardjával végigvágott a Baranyi arczán aki vértől elboritva menekült. Csak

tegnap került elő, kétségtelen nyomaival a zavargásban való részvételének.

A mint a csendőrök beugrattak az udvarra, sürü tégla zápor fogadta őket. Szavuk, hogy oszoljék a nép, süket fülekre talált. Nem hallgattak Nábráczkyra se, a ki esdeklő hangon kérte a tömeget, ne hagyja magát szerencsétlenné tenni, menjen békén haza. *Váczy* csendőr őrmester ujból felszólitotta őket az eloszlásra, mert különben kénytelen lesz erőszakot alkalmazni. — E közben három csendőr és a lovak megsebesültek a szakadatlanul omló kőesőtől.

A tömegből némelyek visszakiáltották!

— Én is *voltam csendőr, tudom mi a régula*!

— *Katona voltam, — ne féljetek emberek -- nem szabad nekik lőni*!

Ekkor vezényelt **tüzet** Váczy. Kétszer egymásután lőttek, — a gyalog csendőrök kropacsek-puskával, a lovasok revolverrel. A fegyverekből 14 golyó hiányzott; de egy csütörtököt mondott. Két vagy három csendőr egyáltalán nem lőtt.

A lövések után, látva a halott Garait és a véres sebesülteket, rögtön félbeszakitották a dobálást. A tömeg egy része haza szaladt; de vagy 150 ember azután is ott maradt, éktelen lárma, fenyegető orditozás között.

Akadtak olyanok is, akik ezzel biztatták társaikat:

— Gyerünk haza kaszáért, puskáért Álljunk bosszut a gyilkosokon.

Nehányan csakugyan felfegyverkezve tértek vissza, de már nem mertek ujra kikötni a csendőrökkel, mert már akkor megérkezett 32 percz alatt P.-Ladányról a rettegett Ballács őrsparancsnok.

A már megnevezett hét egyénen kivül még a következő sebesültek neveit tudta meg a vizsgálat:

Baranyi Sándor, arczán könnyü kard vágás.

Hodák Sándor, a golyó ajkát zuzta szét.

Majoros István jobb czombján szenvedett könnyebb sérülést.

A mint értesülünk egyetlen egy sebesülés sem életveszélyes. Sem Bekének, sem Csoma Józsefnének, a kik legsulyosabban sérültek, nem kell amputálni a lábaikat. Csománé egyik lábán sem szenvedett csonttörést. A sebesülteket dr. Izsó törvényszéki orvos is megvizsgálta s most dr. *Halász* Sándor községi orvos kezeli őket. *Öt vagy hat sebesült* még nem volt kinyomozható.

A katonaság a közbiztonság kedvéért *Harsányi* Gusztáv vizsgáló biró megkeresésére egy ideig még Nádudvaron marad.

A vizsgálat serényen folyik s még eltart pár napig ott a helyszinén. Az adatokat *Adamossy* csendőr hadnagy és *Ballács* őrmester gyüjtik kitünő ügyességgel.

Dr. *Gaál* Endre kir. alügyész már visszatért Debreczenbe s ma kimeritő jelentést tesz a szomoru ügyről.

Tegnap délutánig a három debreczeni szocziálistán kivül *negyven zavargót* tartóztattak le Nádudvaron, a kik valamennyien tagjai a szocziál-demokrata pártnak.

Ezek a következők: Horváth József, Kovács István, Kabai Lajos, Szabó Sándor, Kiss Antal, Molnár Antal, Szilágyi Sándor, Demjén Albert, Egri Lajos, Zsom Gábor, Soltész Lukács, Baranyi Mihály, Sz. Nagy Lajos, Rácz Lajos, Apagyi Lajos, Balogh Ferencz, Lakatos József, Molnár József, Varga Sándor, Gencsi Jánosné, Deme Mihály, Cseke Károly, Kovács Antal, Zsom Antal, Szilágyi János, Kiss Antal, Bunkóczi Károly, Varga Sándor, Soós Gergely, Ferenczik Antal, Apagyi József, Czeglédi Sándor, Szatmári Antal, Dombi János, Bódi János, Hodák Sándor, Apagyi Lajos, Molnár János, Törös Antal és Varju István.

Ezek részint a községháza börtönében, részint két iskola teremben, a tüzoltó laktanyán és a Népkörben őriztetnek. A három talmi apostolra a községház pénztári helyiségében vigyáznak.

A két fő-fő kolompos Nyomó *Lakatos* Lajos és *Molnár* Lajos is kézrekerültek már. Azt hitte a két izgató, — hogy a Budapesten gyülésező szocziális kongresszus asylumát képezi minden bujtogatónak. — Mindjárt a véres zavargás után hárman Budapestre szöktek, hogy az üldöző csendőrök ellen a kongresszus védelme alá helyezzék magokat. Kedden fel is szólalt Lakatos a szocziálista gyülésen, ahol **a Garai vértől pirosló kötőjével** lépett a podiumra. Tele ferditésekkel és hazugságokkal beszélte el a nádudvari esetet. „Elszöktünk — folytatta a szónok, véres köténét mutogatva — községből s feljöttünk Budapestre, a szoczialista párt kongresszusához, kérve, hogy vegyenek minket oltalmukba, mert ha haza megyünk, bilincsekbe vernek és becsuknak!“ (Fölkiáltások: Gyalázat! Rablóbanda!) „Ha a párt nem segit rajtunk, el vagyunk veszve!“

Az elnök erre kijelentette, hogy a párt a hatalommal szemben nem tud semmit sem tenni. Ruzicska és Pfeiffer fölszólalása után a kongresszus a szökött parasztok részére gyüjtést rendezett, a nádudvari események fölött rosszalását fejezte ki s végül elhatározta, hogy küldöttséget fog a holnapi napon a belügyminiszterhez meneszteni, amely orvoslást kér.

De mielőtt a küldöttség megjelenhetett volna a belügyminiszternél, a fővárosi rendőrség a három jó madarat még aznap elfogta. A kongresszust pedig, amely nagy lármával értesült erről, feloszlatta.

A szökevényeket ma Debreczenbe hozták.

Mulatság.

* **A mulató Földes.** A földesi ifjuság az ev. ref. templom orgona-alapja javára ünnep másodnapján igen szépen sikerült juniuálist rendezett, a melyen jelen volt Földes összes intelligenczíája, valamint Debreczenből és Szatmárról is többen vettek részt. Nem csak a szép jövedelem, hanem fényes erkölcsi siker is koronázta a rendezőség fáradhatatlan buzgalmát.

Irodalom — Müvészet.

* **Közvélemény.** Regény, irta: Beniczkyné Bajza Lenke. Bizonyos, hogy a sokat íráshoz is egy külön tehetség kell. Beniczkynében meg van ez a tehetség. Kvantitás tekintetében összes iróink — de talán még a külföldi irók közül is, ő produkál legtöbbet. Átlag véve, azt hisszük, minden hónapban ir egy uj, két kötetes regényt. A közönség regényolvasó része pedig érdeklődéssel várja és mohón olvassa az ő állandóan magas körökben játszó regényeit, melyek mindig érdekesek. Legujabb regénye is, mely Singer és Wolfner kiadásában az Egyetemes Regénytárban jelent meg, a „Közvélemény“ szintén az arisztokráczia, még pedig az osztrák és és franczia arisztokráczia körében játszik. Egy fiatal, árva franczia grófkisasszonyhoz La Croix Hermancehoz, garde-des-damesnak szegődik egy elszegényedett, de büszke, rendkivül előkelő osztrák grófnő, Engelbert Magdolna. De a két heves természetü nő nem tud összeférni s Magdolna grófnő hirtelen a faképnél hagyja La Croix Hermancet. A dusgazdag fiatal franczia grófnő azonnal erkölcsi halottá válik ezáltal, mert a közvélemény ellene fordul. De mikor aztán megveszi a tönkrement Engelbert grófok gyönyörü birtokát, akkor a közvélemény Magdolna grófnőt itéli el és La Croix Hermancet veszi pártfogásába. Mikor pedig végül férjhez megy Magdolna grófnő testvéréhez, Engelbert Vincze grófhoz, akkor teljesen rehabilitálva van. És ezzel a megnyugtató tudattal tesszük le ezt a páratlanul érdekes regényt, mely telve van sajátságos, érdekfeszitő problemákkal, bámulatos jellemfestéssel. A két kötet ára 1 frt. Megrendelhető Singer és Wolfner könyvkereskedésében, Andrássy-ut 10.

Vegyes.

Hulló csillagokról.

Jól emlékszem még — kis gyermek voltam,
Ha láttam fényes csillagot lefutni
Sirva fakadtam s nem tudtam: miért?
Aztán kérdeztem: honnan jött? merre fut?
Azt mondták egyszer, hogy mindanyiszor
Egy ember hal meg, ha csillag esik le —
S attól kezdve még jobban sirattam
A hulló fényes, szétrobbant csillagot,
Gyermek eszemmel kezdtem kutatni
Ki hallhatott meg? kié volt a csillag?
Lázasan, félve néztem az eget:
Az én csillagom nem futott-e még le?!
Pajtásaim már aludtak régen
Tündérvilágot szunnyadozva láttak
Én fenn virrasztva, vigyázva lestem —
S nem volt az égnek az a csillaga
Mely jó barátom ne lett volna — akkor!

*

Hány meg hány csillag lefutott azóta —
Kinőttem már a gyermekvilágból
Nem hiszek többé régi meséknek
Lehulló csillag sirásra nem fakaszt.
Megfagyott szivem! sirni nem tudok!
Némán szoritom össze ajkamat, ha
Látok gyakorta földi csillagot
Lehullni halvány kétségbeesetten.
Gyermek koromban sirtam, ha láttam
Csillagok fátylát szerte foszladozni,
Szeretnék most is sirni zokogva
'Értetek földi hulló-csillagok!

(Debreczen.)

Rácz Lajos.

— —

(Az angol nyelv terjedése.) Az összes nyelvek közt ez idő szerint az angol nyelv az, mely legnagyobb igényt tarthat arra, hogy a világ nyelve legyen, vagy legalább is az a nyelv, melyet a kereskedelmi forgalomban mindenütt használnak és megértenek. 1801-ben 160 millió ember beszélt angol, franczia, német, orosz, spanyol, portugál és olasz nyelven. Ma az a lakosság, mely e nyelveken beszél, 400 millióra szaporodott fel és ebből 135 millió az angol nyelvvel él. A század ideje óta tehát az angol nyelv elterjedtségének aránya 13%-ról 30%-ra emelkedett. Az angolul beszélők száma ebben a haladványban a század végeig 150 millióra emelkedhetik és ma sincs már kikötővárosa a világnak, hol csupán angolul beszélve eligazodni, magát megértetni és üzleteket kötni ne lehetne.

— —

(Gyermek észjárás.) Előveszi a nagymama a gyerekeket és jól lehordja őket a csintalanságukért, rendetlenségükért.

Megszólal erre a legidősebbik fiu:

— Nagymama, sohse haragudjál ugy ránk; egy kicsit nagyobb kimélettel lehetnél irányunkban.

— Ugyan ugy-e?

— Persze, mert csak nekünk köszönheted, hogy nagymama vagy!

——

(Szellemes mondások.) A történelmet nem kellene a halottak rágalmazójává tenni. A szerelem szabadossá tesz, de a házasság megjavitja a szerelmet. — A politika talán az egyetlen foglalkozás, melynek üzésére mindenki igényt tart a nélkül, hogy tanulta volna. — Szenvedélyeink néha kopogtatás nélkül nyitnak be hozzánk. — Az ember mindig megvetéssel sujtja a bukót.

——

(Egyről-másról.) Seefrid báróné a király unokája, legközelebb családi örömnek néz eléje. A király már elfogadta a keresztapaságot s helyetteséül báró Spens-Booden helytartót jelölte ki. — Hainbach M. vagyonos polgárnak Gyomán a viz elpusztitotta minden terményét. Elkeseredésében áldott állapotban lévő feleségét és kis gyermekét megfojtotta, azután felakasztotta magát. — Ipolyságon egy apa elvitte csónakázni két kis gyermekét. Szerencsétlenségére a csónak felborult s ekkor az apa emberfölötti erővel megmentette a gyermekeit. Kitette őket a partra, de már annyi ereje nem volt, hogy ő maga is kimeneküljön; az Ipoly árja elragadta és a vizbe fult. — Dr. Kiss Károlynak, a budapesti Röntgen laboratorium igazgatójának sikerült élő embernek agyvelejét lefotografálni. — Bécsben meghalt a minap egy Schröchl Ernesztin nevü 79 éves vén kisasszony, aki husz év óta teljes visszavonultságban élt szerény lakásában. A szüleitől rámaradt vagyonból éldegélt s jövedelmének legnagyobb részét játékszerekre, bábokra költötte. — Ruszton a napokban meghalt Kleinrath József mérnök, Wekerle Sándor nagybátyja. — Viktória angol királynő egyike a legnagyobb müveltségü európai uralkodóknak. Igen sokat olvas és épp oly alapos ismerője az angol irodalomnak, mint a többi európai nemzet litteraturájának.

CSARNOK.

Hü hitéhez és szerelméhez.

Regény.

Zschokke elbeszéléséből átdolgozta:

Mérő V. Béla.

(Folytatás.) 9.

— Hisz csekélység az egész, a mit az ember szivesen megtesz. Oly kevés kell ahhoz, hogy az embereket megnyerjük magunknak. Csupán hódolnunk kell elő itételeiknek, ha nincs elég erőnk azokkal megküzdeni és azokat legyőzni. Ez elég arra, hogy a tömeg szive felénk hajoljék. A kik nyilt háborura indulnak az előitéletek ellen, éppoly rajongók, mint akik azokat minden fegyverrel védik.

Beszélgetéseik gyakran komoly irányt vettek és ilyenkor megesett, hogy a két barát heves szóharczban állott egymással.

Bertollon gunyolta Montade élénk buzgalmát az erény védelmében. Szerinte az ember rendeltetése a *boldogság*, tehát nem is ismer határt az eszközök választogatásában, amelyek e czél eléréséhez vezetnek és igy gyakran található, hogy a mi egyes nemzeteknél vétek és romlottság, az másoknál erény és viszont, a mint éppen szokás. Károly ezzel szemben az erény mellett kardoskodott.

— Erény, hadd el, ez csupán a társadalmi rend alkotása. Változó az aszerint, amilyenek az egyes emberek vagy nemzetek.

Károly sehogy se tudott ugyan pártfogójának e nézeteivel kibékülni, de azért nagyra becsülte és szerette őt, mert meggyőződött arról, hogy bármily veszélyes elveket valljon is barátja, de mindig és mindenütt jót tesz.

III.

Első szerelem.

Daczára annak a benső baráti viszonynak, mely a dusgazdag háziur és szegény lakója között kifejlődött, ez utóbbi még mindig az udvari épület padlásszobácskáját foglalta el.

Bertollon többször felajánlotta már neki, hogy költözzék át egy másik pompásan butorozott, vidám kilátásu szobába. Azonban Károly nem cserélte volna fel a szerény padlásszobácskát a legdiszesebb teremért sem.

Meg volt erre a maga oka.

Mióta házigazdája a Sonnes nevet emlitette, azóta Károly nem birt megnyugodni. Leküzdte bátortalanságát és bővebben tudakozódott az átellenes palota tulajdonosa felől.

Igy tudta meg, hogy a palota Sonnes báróné, Adrienne anyjának, tulajdona és hogy az urnő a telet abban szokta tölteni.

Elmult egy negyed év, de hiába tekintett Károly szüntelenül a Sonnes palota ablakaira, ott minden változatlanul élettelennek látszott.

Ekközben elérkezett a szünidő.

Károly meleg bucsut véve barátságos háziurától, visszatért Nimesbe nagybátyjához. Nem tudta elfojtani azt a reményét, hogy ott talán szerencsésebb lesz és viszont láthatja eszményképét.

Midőn a Vidourle folyó mellett fekvő nyári lakhoz ért, meghatva állott meg.

A kies ház lakatlan volt, habár a mezőkön sürgöttek az aratók és vinczellérek.

Felkereste ama csodás helyet a gesztenyefa tövében, ahol egy év előtt álom és valóság oly bámulatosan egygyé olvadtak.

Érzelmei erőt vettek szivén. A fájdalommal vegyes szerelem lehuzta őt a földre és azon helyet, melyet Adrienne lába egykor megszentelt, megcsókolta.

Az öreg Montade István, felesége és három leánya nagy örömmel fogadták a szünidőre hazatérőt.

E derék család egyszerü körében Károly megelégedettnek érezte magát. Tudta, hogy őszintén szeretik.

— Te vagy a mi örömünk, te vagy egyházunk reménye, — ismétlé nagybátyja előtte. — A Montpellierből felőled érkezett hirek nagyon megörvendeztettek. Halottam mily szorgalmas vagy és hogy tanáraid mennyire becsülnek. Folytasd igy fiam, mert nagyok a mi szenvedéseink és a hivek üldöztetése nem akar szünetelni. Isten hiv téged! Légy kiválasztott eszköze elleneink hatalmának megtörésére és a porba tiport evangélium diadalmas felemelésére.

A tartomány élén azon időben Montreval marsall állott, ki Nimesben székelt.

A tartományi főnök hatalma annál félőbb volt, mert nagyban birta urának, XIV. Lajos királynak bizalmát.

Montreval marsall esküdt ellensége volt a hugenottáknak és fenyegetései a titkos protestánsok ellen közszájon forogtak.

Ez amily részvéttel viseltetett nagybátyja és hitsorsosainak viszonyai iránt, nagy gondot okozott Károlynak, a mit fokozott egy más körülmény is.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

*** Podgyász- és darabáru küldemények.** A magyar kir. államvasutak igazgatósága a nyári utazási és nagyobb áruforgalmi időszak beálltával ismételve kéri az utazó és szállitó közönséget, hogy ugy saját mint a vasuti szolgálat pontos és gyors lebonyolitása érdekében a szállitásra feladott podgyászon a rendeltetési állomást egyéb darabárukon pedig ezenkivül még a czimzett nevét, polgári állását és lakását a maga részéről kitüntetni sziveskedjék. A czim legalkalmasabban magára a burkolatra, vagy az arra egész terjedelmében ráragasztandó papirra irandó s csak ha ez nem lehetséges — szükséges azt a darabhoz erősitendő fatáblácskára, bőrdarabra vagy erős lemezpapirra irni. A közönség a vasut ily irányu támogatása mellett a podgyász illetve darabáruk helyes kiszolgáltatását nagyban megkönnyiti és gyorsitja s különös biztositékot szerez magának arra, hogy a nagyszámu küldeményeknek a vasuti közegek által aránylag igen rövid idő alatt végzendő feltételénél előforduló — teljesen ki nem kerülhető téves bárczázások és elhurczolások a lehető legrövidebb idő alatt kideritessenek és helyreigazitassanak. Budapest, 1897. junius hó 2-án. Az igazgatóság.

——

Érték-tőzsde.

A debreczeni „Közgazdaságibank részv.-társaság" közlése. 1897. junius hó 10-én.

Államadósság:			
Magyar aranyjáradék 4%	—	123.—	123.50
„ vasuti beruházási köt. 4½%		123.—	124.—
„ koronajáradék 4%	—	—	99.70	100.20
„ regále vált. köt. 4½%	—	100.75	101.75
Osztrák aranyjáradék 4%	—	123.—	123.50
Egységes államkötvény 4⅑%		102.—	102.50
Tisza-szegedi 4%-os nyer.-sorsj.		141.50	142.—
Részvények:			
Magyar hitelbank részvény	—	403.—	403.50
Osztrák hitelbank részvény	—	366.60	366.80
Magyaripar- és keresk. bank. r.		106.75	107.25
Sorsjegyek:			
Magyar jelzálogbank 4%-os sorsj.		125.50	126.50
„ „ 3%-os „		102.50	103.50
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os		110.75	119.75
Magyar vöröskereszt sorsjegy		11.—	11.40
Osztrák „ „	—	21.—	21.50
Olasz „ „	—	12.25	12.75
Bazilika sorsjegy	— — —	7.—	7.40
Jó-sziv „	— — —	4.20	4.60
Pénznemek:			
Cs. és kir. arany	— — —	5.63	5.69
20 márkás arany	— — —	11.73	11.77
20 frankos arany	— — —	9.52	9.54
1 Sovereigns	— — —	11.95	11.99

Budapesti gabona-tőzsde.

I. Készáru-üzlet.

1897. junius 9.

Buzát ma jól kináltak, a kereslet kedvezőbb volt. Elkelt szilárd irányzat mellett 35.000 mm. 10 krral magasabb áron.

Egyéb gabonanemüekben gyönge volt a forgalom változatlan árak mellett.

Eladatott:

Buza. Tiszav.: 1200 mm. 80. kg. 8.60 frton, 300 mm. 78.5 kg. 8.60 frton, 100 mm. 80.7 kg. 8.55 frton mind három hónapra.

Zab: 5.95—6.06.

II. Határidő-üzlet.

Az irányzat szilárd volt s élénk forgalom mellett az árak is emelkedtek.

Hivatalos felmondások 4000 mm. tengeri julius 14-iki átvételre.

Hivatalos zárófolyamok. Déli 1 órakor az árfolyamjegyző-bizottság a következő hivatalos záróárfolyamokat állapitotta meg:

	frt
Buza május—juniusra 1897	8.12—.14
„ szept.—októberre 1897	7.62—.63
Rozs „ 1897	5.96—.97

Tengeri máj.—jun.-ra	1897	3.93—.06	
„ jul.-aug.-ra	1897	3.98—.99	
Zab szept.—okt.-ra	1897	5.30—.31	
Repcze aug.—szept.	1897	10.70—.80	

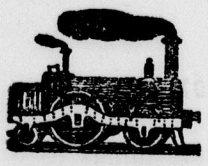
Zárlat 4 óra 30 perczkor:

			frt
Buza	őszre	1897	7.66—7.67
„	máj.-juniusra	1897	8.15—8.16
Rozs	őszre	1897	5.97—5.98
Zab	„	1897	5.35—5.36
Tengeri	máj.—jun.-ra	1897	3.95—3.96
„	jun.—aug.-ra	1897	3.99—4.—
Repcze		1897	10.70—10.80

Bérkocsik díjszabályzata.

	Két lovas		Egy lovas	
I. Napszámra:				
Egész napra, reggeli 7 órától esti 9 óráig	5	—	3	—
Fél napra, reggeli 6 órától d. u. 1-ig, vagy d. u. 1-től esti 9 óráig	3	—	2	—
II. Óraszámra.				
Fél órára	—	40	—	30
¾ órára	—	60	—	45
Egy egész órára	—	80	—	60
Minden következő órára	—	40	—	30
Az utolsó órán tul félórára v. kevesebb időre	—	20	—	15
III. Egyes járatokért.				
Megállapodás és visszamenet nélkül a város sorompóin belül.	—	50	—	30
IV. Meghatározott járatok.				
Temetéseknél (valláskülönbség nélkül), ha a végtisztesség a templomban történik	—	—	—	—
A temetőbe ki és vissza	2	—	1	40
A háztól egyenesen a temetőbe ki és vissza	1	20	—	80
A szinházba menet	—	60	—	40
A szinházból jövet	—	80	—	60
Bármely vasuti indóház vagy raktárhoz nappal menet vagy jövet kézi táskával	—	50	—	30
Éjjel menet vagy jövet kézi táskával		80	—	60
A kocsis mellé elhelyezett minden darab málha után külön 10 kr. dij jár.	—	—	—	—
A korcsolyázó, vagy csónakázó tóhoz, czukor-gyár, légszesz-gyár, kertészeti egylet és gőzmalomhoz menet vagy jövet	—	50	—	30
Menet és visszajövet egy órai várakozással	—	80	—	60
A nagyerdei fürdőházhoz, polgári vagy katonai lövöldéhez menet vagy jövet		50	—	30
Menet és jövet egy órai várakozással	1	—	—	70
Minden következő órára	—	60	—	40
Külső barom- és lóvásártérre oda és vissza egy órai várakozással	1	20	—	90
Minden következő órára	—	40	—	30
Katonai laktanyához és katonai kórházhoz menet vagy jövet	—	50	—	30
Menet és visszajövet 1 órai várakozással	—	80	—	60
Minden további órára	—	40	—	30

A dijak reggeli 6 órától esti 9 óráig számittatnak.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1897. május hó 1-től

— Egységes vasuti idő szerint. —

Debreczen—Budapest (M. áll. v.-tól.)

Debreczenből indul		Vonat	Érkezik	
P.-Ladány*	12.—	déli	Vegyesvonat	1.28 délután
P.-Ladány	3.48	délután	Tv. sz. sz.	5.24 délután
P.-Ladány	8.15	este	Személyvonat	9.45 este
Budapest	8.53	reggel	Gyorsvonat	1.50 délután
Budapest	12.36	délután	Személyvonat	8.10 este
Budapest	10.37	este	Személyvonat	5.45 reggel

Debreczen—M.-Sziget

Királyháza	5.30	reggel	Gyorsvonat	1.— délután
M.-Sziget	3.05	reggel	Személyvonat	9.50 délelőtt
M.-Sziget	4.07	délután	Személyvonat	11.— este
M.-Sziget	6.59	délután	Gyorsvonat	11.40 este
M.-Sziget	7.58	este	Tv. sz. sz.	8.03 reggel

Debreczen—Szerenos

Szerencs	8.25	reggel	Személyvonat	11.26 délelőtt
Szerencs	4.02	délután	Személyvonat	7.07 délután
Szerencs	8.10	este	Személyvonat	11.— este

Debreczen—Füzes-Abony

Füzes-Abony	4.47	reggel	Vegyesvonat	10.24 délelőtt
Füzes-Abony**	4.12	délután	Vegyesvonat	7.56 délután

Debreczen—Nagy-Léta—Vértes

N.-Léta—Vértes	8.35	reggel	Vegyesvonat	10.46 délelőtt
N.-Léta—Vértes	4.17	délután	Vegyesvonat	6.20 délután

Debreczen—Büd-Szt-Mihály—Tisza-Lök

B.-Szt-Mihály	5.28	reggel	Vegyesvonat	8.58 reggel
B.-Szt-Mihály	3.57	délután	Vegyesvonat	6.58 délután

— Tiszalök épités alatt. —

* Minden kedden
** Csak Tisza-Füredig.

Budapest—Debreczen

Debreczenbe érkezik		Vonat	Indul onnan	
P.-Ladány	7.40	reggel	Tv. sz. sz.	6.12 reggel
P.-Ladány	5.16	reggel	Személyvonat	4.08 reggel
Budapest*			Gyorsvonat	9.15 este
Budapest	3.47	délután	Személyvonat	9.40 délelőtt
Budapest	6.54	délután	Gyorsvonat	2.15 délután
Budapest	2.40	éjjel	Személyvonat	7.05 este

M.-Sziget—Debreczen

M.-Sziget**	7.50	reggel	Személyvonat	4.— reggel
M.-Sziget	12.16	délután	Személyvonat	6.— reggel
M.-Sziget	6.58	délután	Személyvonat	1.35 délután
M.-Sziget	8.48	este	Gyorsvonat	4.— délután
M.-Sziget	10.22	este	Személyvonat	8.56 délután

Szerenos—Debreczen

Szerencs	8.07	reggel	Személyvonat	5.— reggel
Szerencs	12.21	délután	Személyvonat	9.07 délelőtt
Szerencs	7.50	este	Személyvonat	5.13 délután

Nagy-Léta—Vértes—Debreczen

N.-Léta—Vértes	7.25	reggel	Vegyesvonat	5.25 reggel
N.-Léta—Vértes	3.18	délután	Vegyesvonat	1.05 délután
Sáránd***	8.38	este	Vegyesvonat	9.25 este

Büd-Szt-Mihály—Tisza-Lök—Debreczen

B.-Szt-Mihály	8.17	reggel	Vegyesvonat	5.25 reggel
B.-Szt-Mihály	6.49	este	Vegyesvonat	3.27 délután

— Tisza-Lök épités alatt —

Füzes-Abony—Debreczen

Tisza-Füred	8.—	reggel	Vegyesvonat	4.18 reggel
Füzes-Abony	5.32	délután	Vegyesvonat	11.35 délelőtt
F.-Abony****	7.47	este	Vegyesvonat	5.22 délután

* Csak P.-Ladányig.
** Csak Szalmárról.
*** Ünnep és vasárnapokon junius 1-től szeptember 15-ig közlekedik.
**** Csak Ohat-Kócsig.

Kiadó és laptulajdonos:
„Csokonai" nyomda és kiadó részvénytársaság.
Felelős szerkesztő: Zoltai Lajos.

Nyilttér.

Nyersselyem básztruhákhoz

való kelmét 8 frt 65 krtól 42 frt 75 krig egy teljes öltönyre — Tussors- és Shantungs-Pongees, valamint fekete, fehér és szines **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként, sima, csikos, koczkázott, mintázott, damaszt, s. a. t. (mintegy 240 különböző minőség, 2000 szin és mintázatban s. a. t.) a megrendelt árukat **postabér és vámmentesen, házhoz szállitva** valamint **mintákat postafordultával küldenek Henneberg G.** (os. és kir. udvari szállitó) **selyemgyárai Zürichben.** Svájczba czimzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 3

547

Lakás berendezési czikkek:
szőnyeg, függöny, butorszövet,
ágy- és asztalteritők,
ágynemüek, lynoleum,
vásznosparkett,
AMERIKAI BŐRVÁSZON,
pokrócz,
teljes választékban a legolcsóbb árakon
ajánltatik
Kunz József és Társa
czég által 555 c.
Kistemplom-bazár.

4972 sz.
1897. tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy a Közgazdasági bank végrehajtatónak S. Pataky Árpád és neje végrehajtást szenvedők elleni 2575 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék, (a debreczeni kir. járásbiróság) területén lévő, Sámsonban fekvő, a sámsoni 232. sz. tjkvben A + 1763. hrsz. alatt foglalt ingatlanra Bőr Sándorné Kiss Sára által tett utóajánlat folytán az ujabb árverést 687 frt 50 krajczárban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok **az 1897. évi junius hó 23-ik napján d. e. 9 órakor** Sámson község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 68 forint 75 kajczárt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Debreczenben, 1897. évi május hó 12.

A debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Nagy Károly
kir. tszéki biró.

591—1—1

Félszázad óta

Aranyérem Páris, London. — kitünőnek elismert Dr. Sichulszky-féle — Aranyérem Pécs, Temesvár.

Arczkenőcs és mosdóviz.

Ezen készitmények ajánló levelét azoknak félszázad óta mindenütt elterjedt világhirök és bámulatos hatásuk képezik. Megbizható sikerrel használtatnak szeplő és májfoltok, a forróság vagy fagy által keletkezett pirosság s a bőr minden tisztátlansága ellen. Egy nagy tégely ára 70 kr, egy kis tégely 35 kr. Egy nagy üveg mosdóviz 1 frt, egy kis üveg 60 kr. Hozzávaló Mandola-korpaszappan 25 kr.

JOLIESSANTE-CRÉME

bőrfinomitó és szépitő szer.

Kitünő hatással bir a bőr finomitása és szépségének előmozditására, valamint a pattanások s kiütések elüzésére. Egy üveg ára 1 frt 55 kr.

JOLIESSANTE-PUDER

fehér, rózsa és sárga szinben.

Kiváló finomsága miatt ajánlható leginkább. Az arczra láthatatlanul tapadva, annak kellemes szint ad. Egy nagy doboz ára 80 kr, egy kis doboz 50 kr.

JOLIESSANTE-FOGPOR

legegészségesebb fogpor a fogak tisztitására, odvasodásuk és büzödésük eltávolitása s megóvására, mely által egyuttal a foghusra is a legjótékonyabb hatást gyakorolja. Egy doboz ára 50 kr.

JOLIESSANTE-SZAPPAN

már kellemes illatánál fogva is a legkedveltebb toilette-szappan. A bőrt finommá és simává teszi, valamint előmozditja s emeli annak friss, tiste kinézését. Kivánatra mintadarabok ingyen adatnak. Egy darab ára 40 kr.

Haj-Restorer

biztos szer a megőszült haj eredeti természetes szinének visszaállitására. Egy üveg ára 1 frt.

Valódi minőségben kapható: Molnár Lipót gyógyszerésznél, mint késitőnél Kassán. — Debreczenben: Tóth Béla gyógyszertárában (Tisza-palota).

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Linimentum Capsici compos.

Ezen hirneves háziszer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 27 év óta megbizható, fájdalomcsillapitó bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tagszaggatásnál és meghüléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerü háziszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékü utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkáresodni, az minden egyes üveget „Horgony" védjegy és Richter czégjegyzés nélkül mint nem valódit utasitsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállitók, Rudolstadt (Thüringia).